

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

63. Epistola P. Cerle ad P. Rectorem Collegij Apamiensis S. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

Documentum LXIII.

Epistola R. P. Cerle ad P. Hispaniac, Rectorem
Collegij Apamiensis Societatis Jesu.

Reverende Pater.

Quia veri legitimique Pastores non possunt non intimè commoveri, cum eorum, quos pascendos susceperunt, culpas errorisque spectare coguntur, ita argumentum acerbissimi doloris mihi est, quod experiar pergere Paternitatem Vestram, ejusque in Collegio Apamiensi socios, Romanae Sedi obluſtari, nec velle obstinatae in Illam contumaciae finem imponere. Enimvero ingens animi afflictio, quam ex vestra cecitate percipio, illa est, quae mihi calamum in manus praebet, compellitque vobis ante oculos ponere gravitatem inobedientiae, qua mandata summi Pastoris obstinate haecenus respuistis. Vereor equidem, ne operam perdam, nec aliud hisce meis litteris profecturus sim, quam ut peccatum peccato addatis, intellecta vid. nec tamen observata veritate: si enim ausi estis Ecclesiae Caput visibile, Ejusque voluntatem contemnere, vobis tam enixe, & tanto cum apparatu insinuatam; qua ratione polliceri mihi possum, vos monitis auscultaturos simplicis Religiosi, quisque inter arumnas & exilia vitam aegre occulteque sustentat, ut persecutiones effugiat, quas contra illum vos concitastis? Caterum utcumque res cadat, & licet votis meis effectus non respondeat, nec vos inducere ego possim, ut scandala reparatis, quae vestra culpa in Ecclesiam Apamiensem induxistis, quaeque illam hodieque conficiunt; consequar illud saltem, ut Mundus totus intelligat, me nihil penitus omisisse, quo vos ad officium frugemque

que reducerem. Et verò quis novit, an Christus Mundi Salvator, quique non nisi modico spūto lumen cæco restituit, quis, inquam, novit, an ad animæ vestræ curandam cæcitatē operâ meâ, hoc est, vilissimo instrumento uti velit, quo magis divitias gloriæ suæ ostendat, absolutâque illam potestatem, quâ omnium cordibus dominatur? Et verò nullum mihi gaudium majus evenire posset, quàm ut agnitâ tandem veritate, ac errore deposito, quo tenebamini cum cæco illo Evangelico, dicere possitis: *Cæcus cum essem, nunc video*: ach nimium felices preces & monitiones meæ, si efficere possent, ut vos errorum vestrorum serio peniteret; tunc enim mihi coram Deo gloriari liceret, quòd fratrem meum lucratus essem, eumque in viam veritatis, à qua aberraverat, reduxissem.

Hæc sunt, R. Pater, sincera erga vos animi mei sensa, de quorum veritate si aliqua vos pulset dubitatio, testimonium moderatio & patientia illa perhibebunt, quibus contemptum excepi, quo Decreta mea ludibrio habuistis; sed ego malui vobiscum charitate, & lenitate, quàm vindictâ experiri. Nec contentus vos generali & cum Clero universo admonitione complecti, precarique, ne funesto schismati faces subderetis, quo Ecclesia nostra miserrimè inflammatur: privata quoque monita adjeci, & vos nominatim flagrantèrque rogavi; ac cum prima nihil proficerent, plura & plura idemdem suggesti, duòsque integros annos rogando minandòque insumpsi, nullumque finem feci vos illius obedientiæ admonendi, quam Ecclesiæ debetis: & tamen si quis in mentem reducat, quantum hæc charitate abusi fueritis, sincerè fatebitur, indignos vos fuisse, quibus tantum charitatis & indulgentiæ impenderetur; nam eodem tempore, quo Regalistiæ horri, & abomina-

tioni

tioni omnibus erant, securi apud vos vestrisque in ædibus morabantur, nullo anathematis metu, quo à Sancto Nostro Antistite percussi fuerant. Cùmque venerabiles illius cineres tumulo abderentur, Regalistræ ex vestris ædibus Collegioque erumpebant, sacras exequias, piósque fidelium luctus, quibus Sanctissimo Præsuli parentabant, profanis precibus gaudiisque turbaturi; tantumque abfuit, vos istorum hominum Sacrificia pro profanis impiisque habuisse, ut potius gloriæ adscriberetis, cùm pluries in vestris Ecclesijs, invitantibus vobis, sacrilegè litarent, ut adeò sine injuria dici possit, funestum hoc schisma apud vos natum educatumque, vestrisque in ædibus aras discordiæ excitatas esse; & tamen hæc omnia, quibus sanctissimas Ecclesiæ leges defœdastis, præludia tantum pejorum fuere, quæ postea à vobis agitata sunt: si enim veritatem fateri volumus, cui tandem usurpatam ab Illustrissimo Archiepiscopo Tholosano Apamiensis Ecclesiæ auctoritatem, acerbissimam persecutionem in nos excitatam, & mille alias calamitates, quæ hanc nostram Diœcesin inundarunt; cui, inquam, hæc omnia mala nisi societati vestræ adscribemus, immensòque desiderio, Diœcesin hanc nostram Regaliæ subdendi, vitamque regularem, quæ in hac Ecclesia observatur, penitus delendi? Planè Pater la Chaise id dudum animo conceperat, crediditque numquam opportunius deduci in opus posse, quàm Ecclesiâ Apamiensi suo Pastore viduatâ; hunc in finem Vicarij Generales, quos Capitulum elegerat, in carceres detrusi, Canonici Reformati exilio proscripti, alius denique Vicarius Generalis à Tholosano Archiepiscopo submissus, ut vid. per tot machinas tandem in manus excommunicatorum Ecclesia nostra deponeretur. Hujus Vicarij sacrilega intrusio nihil aliud effecit.

effecit. quàm ut Clerus totus miserando schismate scinderetur; quippe aut revereri amplectique oportebat usurpatam potestatem, aut persecutionibus subiacere quas contempni vindicta excitasset; quamvis non defuerint, quamplures Ordinis Ecclesiastici, qui maluerint & bonorum jacturam, & libertatis facere, quàm verum legitimumque Pastorem deserere, aut qui animo erant minùs ærumnarum tolerante; non priùs intrusum admiserè, quàm carceribus exilioque propositis. Solum vos Regularium fuistis, qui Fortissimi desiderio flagrate visi estis; huic ut primùm Apamijs comparuit, vos illius auctoritatem primi agnovistis, vos obedientiam jurastis, quippe qui probè intelligebatis, illi nomen Vicarij Generalis, vobis auctoritatem & dominatum in diocesi universam fore. Eodem quoque momento, quo ille Apamijs visus est, sex è vestris Patribus Confessionalia occuparunt, tantòque impetu sacras hæc functiones involare observati estis, ut nemo non crederet, vos tantâ festinatione velle damna & solitudinem vestram præteritam compensare, quando vid. expiatio animarum interdicta vobis fuerat. Tunc ergo omnes, ac etiam obstinatissimi peccatores ad veniam admittebantur, & sanguis Redemptoris, tam cautè olim ab Episcopo nostro sanctæ memoriæ administratus, nullo prorsus discrimine delectuque in obvios quòsque fundebatur. Regalistsæ ipsi, quamvis anathemate percussi denuntiati que, pacem conscientia, quam flagitijs amiserant, privilegijs Indulgentiaque vestræ reperturos sperabant; & verò absolventibus vobis pacem reppererunt, sed fallacem miseramque, nec minùs recipienti inuilem, quàm funestam offerenti, quæque id tantùm effecit, ut peccatores semper magis magisque obstarentur, sensumque omnem ac dolorem Conscientia.

tiæ amitterent, quo uno sanari revocarique ad frugem poterant; hæc omnia mortiferae plagæ sunt Ecclesiæ Apamiensis à vobis inflictæ, & nemo ferè est, qui non id ingenuè agnoscat; quippe non id tantùm agitis, neque hoc solo contenti estis, ut alieni intrusique Pastoris vocem audiat, sed etiam ordinem ac disciplinam illam deletis, quæ Apamiensis Ecclesia ante alias in Gallia floruerat, erâque nuper admirationi; unde est, ut Societas, quam cum Regalisticis nostræque auctoritatis usurpatoribus contraxistis, vos omnibus bonis exosos reddat, instârque filiorum, qui materna viscera arrodant, ignemque dissensionis ac discordiæ sinu suo circumferant foveântque. Sed & illud delictum ac pertinaciam vestram exaggerat, quòd vid. recordari adhuc liceat, Episcopum nostrum gloriosæ memoriæ, quamvis, quod de Moyse legimus, omnium hominum planè mitissimum, nihilominus ob simile delictum tres è Societate vestra Patres anathemate percussisse, Cælo quoque, ut vos ipsi scitis, contemptum vindicante: ac utinam illius pœna exemplo vobis fuisset, ut saltem dicere de vobis liceret, quod olim de Schismaticis sui temporis Cyprianus: *Qui Christo non crediderant Sacerdotem facienti, credere postea incipiunt Christo Sacerdotem vindicanti.*

Cæterùm tantum abest, vos tam formidando iræ divinæ exemplo absterritos esse, atque ad animum reduxisse, quo apud Deum loco sint, qui voces legitimi Pastoris audire recusant, ut potiùs consideranti mihi, quàm ex pristinis moribus nihil mutaveritis, quantòque contemptu Romani Pontificis Brevia exceperitis, vereri liceat (id quod sine intimi doloris sensu proferre non possum) vos ex eorum numero esse, qui in peccatis obdurantur, quique de malo in peius semper proficiunt: eò enim audacia

P p p. pro-

profecti estis, ut non solum Episcopi Apamiensis monita ludibrio vobis fuerint, sed etiam Principis omnium Episcoporum, supremique Ecclesiae Pastoris ac Vicarii Jesu Christi monita vocésque pari contemptu acceperitis; quod tunc enim nefunesto huic Schismati vos implicaretis, néve Tholosani Archiepiscopi auctoritatem in Ecclesiam Apamiensem dominatum usurpantis agnosceretis, non Patris tantum affectu monuit, verum etiam judicis severitate prohibuit, majorem Excommunicationem comminatus; vicistis tamen, & à sententia vos dimovendos non preces Romani Pontificis, non minae quidquam profecere. Ueque delicti vestri ac pertinaciae magnitudo tegetur saltem, cum deleri non posset, illud artificij excogitastis, ut palam passimque spargeretis, Breve Apostolicum confictum fuisse subornatumque. Cumque Romani Pontificis sollicitudo hunc quoque praetextum vicisset, datis ad Provinciam vestram authenticis Bullae suae copiis, num tot tergiversationum, productaque in longum contumaciae tunc saltem vos puduit? imò pertinaciam auxistis, ipso Provinciali vestro delicti complice, & apud senatum Tholosanum Pontificem Romanum deferente, ac velut Patriae hostem, Regni Gallici turbatorem accusante.

Nihil ergo mirandum, si, cum tales sint, qui Societatem vestram gubernant, ij quoque, qui ab eorum nutu exemploque pendent, iisdem moribus, iisdemque exemplis imbuantur. Id nuper apparuit in Rectoribus Apamiensis Collegij, ut juventam imprudentibus, ita Majorum imitatione praefervidis inconsultisque; ij ergo non contenti apud discipulos suos memoriam Antistitis Apamiensis despicabilem reddere, temeritatem suam eò usque perduxerunt, ut de seditionis de Romano Pontifice colloquijs & con-

contemptum spirantibus sacram illius auctoritatem (quam naturali quâdam veneratione fideles omnes reverentur) deslorare haud erubescerent. Scio equidem magnitudinem criminis partim fervore & imprudentiâ aetatis, partim Seniorum exemplis, quibus seducti illi sunt, utcumque elevari posse; sed tamen neque illud negari debet, Deum nec aetate, nec imprudentiâ cohiberi solitum, quò minus in hujusmodi delicta severè non animadvertat, id quod exemplo patuit puerorum Elifaeum Prophetam irridentium.

Enimverò, mi Pater, expectabant omnes, ut quæ a Patribus hujus Provinciae perperam gesta fuerant, Societas vestra improbaret retractaretque, culpâ in paucos privatòsque revolutâ; verùm spes ista sefellit, nam quæ vos improbè designâstis, tantum ab alijs esse damnata, ut potiùs Societas tota nihil magis curaverit, quàm ut tam indignis auctoritatem præstaret, palàmque faceret, non aliquorum tantùm membrorum, sed corporis totius hanc pervicaciam morbùmque fuisse. Et ipse quoque Provincialis vester cum Archiepiscopo Tholosano certare visus est, uter magis alterum superaret contemptu Pontificis. Sed & qui in Societate annis & auctoritate alijs præstabant, cum de Vicario Christi sermo incideret, pari cum juvenibus immoderantiâ loquebantur, adeò, ut, nisi apud pleròsque præ vestris exemplis honestas fuisset, & Apostolicis Brevibus, quæ pro Regalia Romanus Pontifex dederat, illud esset, & duo sanctissimi Episcopi pro hæreticis habiti, quos tamen idem Pontifex præclarissimus encomijs exornaverat. Denique adeò palàm nullòque pudore Societatis vestræ Patres bellum indixere Vicario Christi, ut nemo non dubitaret, vos ob damnatam Romæ

Theologiam vestram moralem, confixosque Societatis Auctores, vindictam hâc saltem viâ molitos esse. Expavit Gallia tam indignam agendi rationem, tamque alienam à spiritu vestrorum Fundatorum; & quamvis jam aliàs omnium animi offensi essent, quòd viderent in Societate vestra, quæ in Christianis dogmatibus imbuendæ juventuti aperta fuerat, scribi docerique tam corruptos, sacrisque Evangelijs adversos morum aphorismos; imò qui puriorem doctrinam amplecteretur, sævissimâ persecutione à vobis pulsari; nihilominus tamen cum tanta cum pompa apparatusque fidelitatem & obedientiam erga Sedem Apostolicam ostentaretis, nemo non credit, vos hujus reverentiæ memores privatos erga Magistros vestros affectus imperio Romani Pontificis submissuros, & si hactenus tam flagranti studio mendacijs patrocinati eratis, id ex inconsulto potiùs Zelo, quàm contemptu provenisse. Nunc verò postquam palàm ostendistis, nullo apud vos loco esse Romani Pontificis jussa, quam rogo sententiam de vestra Societate homines ferent, quando vident eam nunc in hanc, nunc in illam partem rapi, sèque ubicumque majus lucrum & commoditas fuerit, tempori ac favoribus accommodare, eamque auctoritatem, quam aliquando ad cælos usque extulerant, jam depositam velle abrogatamque? Me quod attinet, veniam dabit, si ingenuè fatear, cum turbas & discordias cogito à vobis in Ecclesia excitatas, & illas inter secretas preces gemitisque Deo meo expono, vehementer vereri, ne vaticinium Sorbonicæ Scholæ de vobis compleatur; quando vid. rogata, an recipi in Gallias Societas vestra deberet? Vestro Instituto regulatque maturè examinatis, tunc temporis cum nullo privato affectu ducebatur, nullamque rationem habebat, ob quam

odia

odio vos prosequi aut amore deberet, in hanc Sententiam prorupit: *Hæc Societas videtur pacis Ecclesie perturbativa, & magis in destructionem, quàm adificationem.*

Et verò quid timeri non debet à Corpore tam vasto, tam præpotenti, ut vestra Societas est, & cuius unicum studium est, Principes ac Magnates hujus sæculi sibi devincire, vitam ex regulis mundanæ Politicæ prudentiæque instituire, & nihil non legitimum ducere, quidquid ex opinionum probabilium indulgentia Societati amplificandæ servire potest? & planè negari haud potest, probabilium opinionum beneficio quamplurimos prætextus & colores vobis obvenisse, obvelandæ pertinaciæ & inobedienciæ vestræ; imò cum illæ non solum gravissimas quoque culpas excusandi virtute polleant, verùm etiam in pulcherrimas virtutes transformandi, nullus dubito, persuasum esse vobis, quantò magis obsequium Romano Pontifici abnuitis, tantò perfectius vos Regi obedire, perinde ac si ignorare debeatis, contra Decreta & Constitutiones Ecclesiæ non licere Principibus sæculi obtemperare, ac præsertim in ea causâ, in qua nemo nescit Regis Christianissimi pietatem, à duobus postremis Confessarijs, qui illius Conscientiæ moderabantur, esse circumventam. Quodsi tamen fidelitatis vestræ in Principem fuit, contra Pontificis Romani repetita Decreta Regaliam tueri, quid rogo causæ est, ut vos fidelitatis hujus Romæ pudeat? Nihil enim Romæ Patres vestri ardentius curant, quàm ut Romano Pontifici persuadeant, Jesuitas, qui in Gallijs commorantur, innoxios esse, nec se huic causæ umquam implicasse. Hæc, mi Pater, tam omnibus sunt nota, ut jam nemo amplius dubitet, vos spiritu erroris ac mendacijs agitari, cujus enim certissima nota est pro temporum, locorum, &

circumstantiarum varietate sententiam mutare. Vos præcipui & ardentissimi Regaliæ Promotores estis, idque tam notum & vulgatum est, ut nemo id ignoret. Vos primæ faces & auctores ejus Schismatis, quo Ecclesia nostra tanto jam tempore conflictatur, idque tamquam egregium facinus gloriæ vobis ducitis. Vos denique non aliâ magis ratione apud Regem effecistis, ut in plerâsq; hujus Regni Universitates admitteremini, quàm quòd nimio & indefesso studio Regias partes sustinendi, Pontificis gratiâ excideritis, & tamen audetis interim Romæ Pontifici persuadere, nihil à vobis contra Apostolicæ Sedis Decreta, nihil contra reverentiam Ei debitam agitatum esse. Quid est hoc aliud, mi Pater, quàm velle primam culpam majori adhuc flagitio non tam tegere, quàm cumulare, & quo pœnam evadatis inobedienciæ ac rebellionis vestræ debitam, non erubescere Deo, & Spiritui Sancto in ejus Vicario mentiri, perinde ac sicut istum decepistis, ira & illum decipere liceret, cui tamen omnia secreta cordis, arcanaque etiam cogitationes aperta & manifesta sunt?

Hujus ergo tam districti Judicis æquitatem, si vobis ad mentem revocare otium esset, intelligeretis utique, quantum vestrâ interfit tandem ad meliorem frugem redire, ac vehementi timore concuti, ne is causam Ecclesiæ aliquando suscipiat, vindicetque Vicarij sui contempum, & vos tamquam vasa ignominia, quæque Domum Dei profanant potius dehonestantque, quàm ornent, cum fastidio rejiciat. Hæc sunt, mi Pater, inobedienciæ & pertinaciæ vestræ, nisi illam abrumpatis, funesti effectus, quosque vobis ante oculos ponere animus mihi fuit, ne vid. argui aliquando possem, partibus officij mei defuisse, utque majori cum fiducia usurpare possem illas Apostoli voces:

Con-

*Contestor vos, quia mundus sum à sanguine vestro; non enim
 subterfugi, quò minus annuntiarem omne consilium Dei vobis. Si
 ergo in præsentibus litteris meis acriùs fortè Vobiscum lo-
 cutus sum, quàm alioqui genius meus ferat, cogitate non id
 à me factum alio fine, quàm ut iusta, & delicto vestro par
 severitas eum tristitiæ sensum in vobis produceret, quæ est
 secundùm Deum, quæque in peccatoribus mater est veræ
 penitentiae; utque necessitate absolverer ultima Ecclesiæ
 remedia in vos experiendi. Hæc unica causa fuit, ob quam
 non eâ vobiscum lenitate agere potui, quâ alioquin optâs-
 sem: atque utinam liceret vobis intimas animi mei fibras
 penetrare, videretis nullâ me contra Vos indignatione, aut
 desiderio vindictæ permoveri, nec persecutionibus, quas
 in me excitâstis, quidquam illius charitatis minuum esse,
 quam Pastoralis à me Dignitas exposcit; si enim odio &
 vindictâ omnes Christiani prohibentur, quantò magis Sa-
 cerdotes, primique Jesu Christi Ministri, quos gloriar
 oportet, ac intimo gaudio perfundi quoties *digni habiti sunt
 pro nomine Christi contumeliam pati.* Quod si DEUS tanto me
 beneficio affecit, quantum est pro ejus gloria privari li-
 bertate, ac vitæ periculum quotidianum adire, quæ rogo
 insania esset, fructus tot laborum amittere, tàmque indi-
 gnis profanisque affectibus cor incendendum præbere?
 Officium quo defungor, est officium Charitatis, amorque ac
 sollicitudo veri Pastoris etiam ad errantes oves profertur, &
 tunc quoque, cum virgam levat cæditque immorigeras, non
 sine suspirio sensuque intimi doloris id facit. Testor Con-
 scientiam meam, me ne Charitati quidem in vos defuisse,
 ipsique, qui alióqui non æquis in me animis sunt, fateri
 debent, nihil à me non lentè maturèque peractum esse,
 omnique passione procul. Delictum & inobedientia ve-
 stra*

stra cùm publica essent, secretis monitionibus curari non poterant. Palàm ergo vos monui, sed cùm nihil proficerem, nec dignaremini Constitutionibus meis deferre, ad Ecclesiam vos detuli: sed hanc quoque sprevistis, cùm vid. per os visibilis sui Capitis ad vos loqueretur. Quid ergo supererat mihi, nisi vid. delicti vestri complex esse, patique vellem, ut alij quoque exemplo vestro perverterentur; quid, inquam, supererat, quàm ut infectum membrum à reliquo corpore separarem? atque utinam, mi Pater, hunc ictum, quem ego non nisi invitus ac lacrymantibus oculis inferre cogor, declinaretis! Precabor interim Divinam bonitatem, ut ipsa verbis meis eam aspergat efficaciam, quã tandem devicto pudore, quo tam multi absterrentur, permoveamini, & delictum vestrum agnoscere, & dignã poenitentia expiare; sic enim tam Christiano & heroico facinore scandalum abolebitis, quo tam multos offendistis, meque ineffabili gaudio perfundetis, compensato dolore, quo ob pervicaciam vestram acerbissimè confectus sum.

Sum interim, etòque semper.

Paternitatis Vestræ

Humilimus & Obedientissimus Servus

F. J. Cerle Diocesis Apamiensis Vicarius Generalis à Sede Apostolica confirmatus.

DISSER.